

AZ OSZK KÖNYVKIADÓ

Hagyomány és megújulás

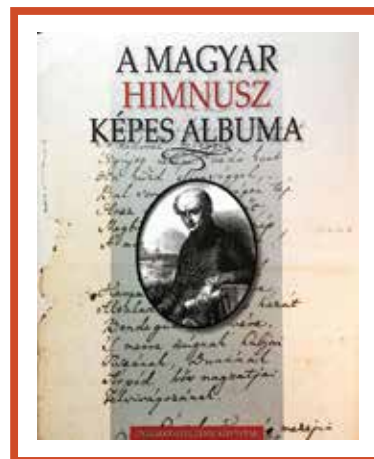
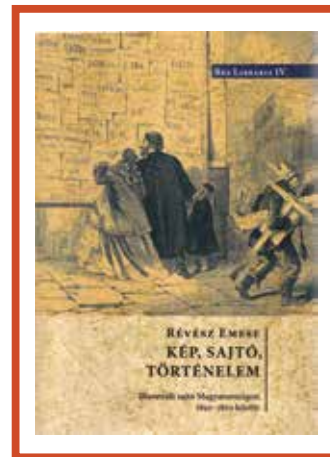
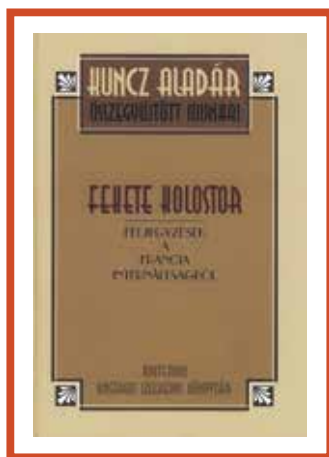
Az OSZK mint Könyvkiadó hosszú évek óta rangos kiadványokkal van jelen a hazai könyvpiacra. Évente megjelentetett kiadványainkat az intézmény páratlan állományára és munkatársai szaktudására építve, önállóan vagy neves hazai és nemzetközi kiadókkal karöltve adjuk ki, széles spektrumot átfogva: hasonló kiadásokat, díszalbumokat, konferencia- és tanulmányköteteket, könyv-, sajtó- és művelődéstörténeti szakmunkákat, hézagpótló bibliográfiákat és kiállítási katalógusokat egyaránt publikálunk. Az OSZK olyan rangos periodikáknak is alapítója és társkiadója, mint a 132 esztendeje megjelenő *Magyar Könyvszemle*.

A kiadványok elsődleges célja az intézményi tudományos kutatások eredményeinek közzététele, de ezt,

a szakkönyvtári feladataink, valamint az intézményi hungarikakutatások az OSZK páratlan kincseinek hasonló formában történő közzététele is több esetben igényli, ugyanakkor a nemzeti könyvtár egyre több kétnyelvű kiadványt jegyez, köztük jelen intézményi évkönyvet is.

Hagyomány és megújulás címmel az OSZK 7. emeleti tereiben gazdag kamara-kiállítást nyitottunk, válogatva kiadványaink utóbbi másfél évtizedének sikerkönyveiből. A tárlatot a Tudományos Titkárság munkatársai (élükön Herendi Lászlóval) állították össze, s az 2017 márciusától május közepéig volt látható. Az OSZK Kiadó alhonlapja 2016-tól érhető el, ezen retrospektíve is kereshetőek kiadványaink: www.oszk.hu/konyvkiado

Boka László, kiadóvezető

A Home of Arts and Muses: The Library of King Matthias Corvinus – Workshop és kiállítás a Milánói Világkiállítás Magyar Pavilonjában

2015 októberében az Országos Széchényi Könyvtár Szöcs Géza, az EXPO kormánybiztosa felkérésére összetett formában jelenhetett meg a Milánói Világkiállítás Magyar Pavilonjában. A tárgy az olasz–magyar kulturális érintkezések egyik nagy fejezete, a Corvina Könyvtár volt.

Október 9-én tudományos workshopra került sor olasz és magyar szakemberek részvételével, amelyet mind Szöcs Géza, mind pedig Tüske László, a nemzeti könyvtár főigazgatója megtisztelt jelenlétével. A workshopot kiállítás tette látványosabbá, amelyet e beszámoló szerzője a helyszínen rendezett a nemzeti könyvtárban őrzött corvinák nemesmásolataiból. A kiállítás a Magyar Pavilonban néhány hétig a nagyközönség számára is nyitva állt. A megelőző hónapokban a Webartalom Koordinációs Osztályon Sudár Annamária vezetésével elkészült egy corvina-rövidfilm, amelyet mind a workshop, mind pedig a Magyar Pavilon látogatóközönsége megtekinthetett.

A találkozó egyfajta szimbolikus kezdőpontját is jelentette a Corvina tárgyában folytatott itáliai–magyar eszmecsere újabb fejezetének. Október 9-én, a workshop napján Szöcs Géza köszöntötte az egybegyűlteket. Ezt követően Tüske László főigazgató ünnepélyesen bejelentette, hogy megújul a nemzeti könyvtár corvina-honlapja, melynek célja, hogy a Mátyás könyvtárából származó és a világban szétszórva őrzött eredeti corvinákat virtuális formában újra egyesítse. (A honlap újrakonstruálása, modernizálása, új tartalmakkal való feltöltése jelenleg is tart, a munkát Sudár Annamária vezetésével a WKO munkatársai, valamint Beöthy Ildikó és Zsupán Edina végzik.)

A neves szakemberekből álló előadógárda tagjai legújabb kutatási eredményeikről folytattak tudományos párbeszédet. Csorba László az itáliai–magyar kulturális kapcsolatok áttekintésével nyitotta meg az eszmecsere-t. Szó volt a budai királyi könyvtár néhány fontos miniátoráról. Mario Marubbi, a milánói Francesco da Castello oeuvre-jének egyik legkiválóbb ismerőjeként összegző képet adott erről a budai kódexprodukciónak szempontjából oly fontos mesterről. Laura-Paola Gni-

accolini előadásában egy, a hazai kutatásban kevésbé ismert, de annál jelentősebb itáliai miniátorról, Giovan Pietro Biragoról beszélt bizonyos magyarországi díszkódexek vonatkozásában. Neki attribuíta a híres római Vitéz-pontificalét. Pócs Dániel előadása kapcsolódott a Birago-problematikához, de a magyar művészettörténész a budapesti Battista Mantuano-corvinát, Birago egyik szép munkáját elsősorban a provenienckiakutatás szempontjából vizsgálta, felgöngyölítve többek között egy fontos hazugságsorozatot a corvinakereskedelem történetéből. Egyben közzétette bravúros felfedezését is, és bemutatta a kódex általa fellelt, hiányzó lapjait. Németh András egy Itáliában tevékenykedő jelentős görög scriptor, Johannés Skutariótés alakját állította előadásában középpontjába, akinek a működése szintén a Corvina egykori állományának közelébe vonható. Oeuvre-jének tanulmányozása segíthet abban, hogy jobban megismerjük a görög corvinák holdudvarát, a hozzájuk köthető további kéziratokat, tudós kapcsolatrendszereket, szellemi hatásokat. Mikó Árpád az aranyozott corvina-bőrkötések nehéz problémakörét érintette, finom megállapításokat téve az anyag belső kronológiájára vonatkozólag, miközben metodikailag újszerűen használta fel a stíluskritika módszerét. Bolonyai Gábor a Corvina Könyvtár tartalmi összetételével foglalkozott, a kérdést a korabeli irodalmi kánonok szempontjából közelítette meg, jelen előadásában Pindarosra koncentrált. A nagy tapasztalatú filológus, Concetta Bianca Buda és Nápoly kapcsolatát elevenítette fel az itáliai–magyar kulturális kapcsolatok szempontjából, amelyek a Corvina létrejöttére is hatást gyakorolhattak. Zsupán Edina előadásában a corvinarecepcióval foglalkozott, bemutatva a corvina-laudáció műfaját mint olyan jelenséget, amely nagyban meghatározta a budai könyvtárról az utókor szemében és később a tudományos kutatásban kialakult képet.

A tematikailag rendkívül gazdag és különösen színvonalas konferencia előadásai az OSZK *Supplementum Corvinianum* című sorozatában látnak napvilágot. A kötetben olvashatjuk a milánói Biblioteca Trivulziana tudós munkatársa, Marzia Pontone részletes leírását is a könyvtárunkban őrzött két corvináról.

Zsupán Edina
manused.at.oszk.hu

Az Országos Széchényi Könyvtár részvétele a 2015–2017. években megrendezett könyves szakmai rendezvényeken

Talán még ma sem mindenki számára ismeretes, hogy az Országos Széchényi Könyvtár kiterjedt könyvtári, múzeumi és kutatóhelyi feladatai, illetve szolgáltatásai mellett mint Könyvkiadó is jelen van a hazai kulturális életben. A nemzeti könyvtár – összetett alapfeladataiból adódóan – több kötetet és periodikát jegyzett már a 20. századi története során is, az ezredfordulót követően viszont egyre hangsúlyosabban letette névjegyét a hazai könyvpiacra. 2008-ig Monok István, azt követően Boka László irányításával az OSZK Kiadója évente átlagosan 28–30 rangos kiadványt jelentet meg társadalomtudományi, szakkönyvtári feladataira és egyedülállóan gazdag hungarika gyűjteményeire építve. Önállóan vagy hazai és nemzetközi társkiadókkal együttműködve, kiadványaink a művelődés- és könyvtörténeti szakkönyvektől a hézagpótló bibliográfiáig, értékes hasonmásoktól a díszalbumokig, tanulmánykötetek sorozatától a kiállítási katalógusokig terjednek, színes, gazdag és igényes palettát tárva olvasóink, kutatóink elé.

Kiadói politikánk középpontjában a tartalom és a forma terén egyaránt magas színvonalú kiadványok állnak. Önálló kiadásaink mellett a legnevesebb professzionális hazai kiadókat tudhatjuk partnereink között, akikkel együttműködésben számos sikeres könyvsorozat kötetét jelentetjük meg immáron hosszú évek óta. Mindez tudatos építkezés eredménye. Az intézményi páratlan állomány és a „szürkeállomány”, szakértőink, belső kutatóink felkészültsége az egyik oldalon, gyümölcsöző együttműködések, társkiadói megállapodások a másikon, melyek révén folyamatos expanzióról beszélhetünk az utóbbi évek tekintetében. Szakértőink felkészültsége, munkatársaink szakmai tapasztalata lehetővé teszi, hogy a gyűjteményeinkben őrzött gazdag forrásanyagra támaszkodva minden szempontból igényes (tudományos és ismeretterjesztő) kiadványokat kínáljunk az olvasóközönség számára a magyar könyv-, sajtó-, irodalom-, színház- és zenetörténet mellett a művelődéstörténet, valamint a könyvtártudományok területéről. Az OSZK Kiadó a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének teljes jogú tagja, számos elismerés (pl. Szép Magyar Könyv éves díjak) birtokosa.

Minden év első jelentős könyves szakmai rendezvénye az áprilisi *Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál*.

Az Országos Széchényi Könyvtár a korábbi években is részt vett a rendezvényen, akár többes státusban is: volt úgy, hogy csupán az ún. Könyvtáros klub tagjaként, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete meghívottjaként; volt, amikor kiemelt vendégként, évfordulós kiállítást is rendezve a helyszínen (például a magyar könyves kultúra 220 éves ünnepére, 2015-ben); s leginkább persze kiadóként, kiállítói standdal. 2016-ig gyakorta „társbérletben”, azóta folyamatosan önálló standdal a B. épületben, immár megszokott helyen, ahol legérdekesebb, legszebb kiadványaink mellett képeslapok, plakátok is megtekinthetők és megvásárolhatók. Örömeinkre szolgált az utóbbi években a nagy érdeklődés és a vásárlások kiemelkedően magas száma.

Az elmúlt években szintén önálló standdal, sátorral vettünk részt a *Múzeumok Majálisán* a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében. A rendezvény ideje alatt a könyvtár kiadványtári anyagain, illetve ehhez kötődő könyvbemutatókon és dedikálásokon túl ajándéktárgyakat is értékesítettük, egyéb könyvtári szolgáltatásainkat

vagy múzeumi programjainkat népszerűsítettük. Sátorunknál (mely pár éve különdíjban is részesült!) rendszeresen múzeumpedagógiai foglalkozásokat is tartottunk gyerekeknek. 2015-ben népszerűsítettük az április 21-én megnyílt *Magyarok a Kaukázusban. A kaukázusi őshaza kutatása a XIX. században* című kiállításunkat, 2016-ban ifj. Bertényi Iván történész és Rózsafalvi Zsuzsanna irodalomtörténész beszélgetett az akkor zárult *Propaganda az I. világháborúban* című kiállításunk utóbb díjnyertes katalógusáról Filep Tamás Gusztávval és Zeidler Miklóssal. 2017-ben is jelen voltunk a rendezvényen, ekkor gyermekfoglalkozással kapcsolódtunk a szervezők által meghirdetett *Tudássétány* programhoz, amely keretében *Ki mondja?* címmel irodalmi „párosító” játékot is játszhattak az érdeklődők: az Arany-bicentenáriumhoz kapcsolódóan a költő verseiből kiemelt sorokhoz kellett megkeresni, hogy melyik versben, azt ki mondja. Ebben az évben is volt „színpadi produkciónk” is, Visy Beatrix irodalomtörténész, kritikus beszélgetett Szekeres Nikoletta kritikussal a februárban megjelent *La Fontaine összes meséi* című faksimile kötetünkről.

A korábbi évekhez hasonlóan évek óta jelen lehetünk könyvkiadóként a legrangosabb könyves eseményen, az **Ünnepi Könyvhéten**. 2015-ben és 2016-ban költséghatékony megoldásként a Hagyományok Házával közösen béreltünk pavilont. Éves rendezvényeink népszerűsítése, valamint könyvtári szolgáltatásaink bemutatása mellett

új és régi kiadványaink kedvezményes vásárlási akcióival vártuk az Ünnepi Könyvhétre látogatókat, valamint dedikáló szerzőinkkel is találkozhattak az érdeklődők. 2017-ben MKKE-tagságunknak köszönhetően már önálló pavilont tudtunk bérelni, így több lehetőségünk adódott a friss, könyvheti könyveink bemutatására. 2015-ben az OSZK és a Gondolat Kiadó közös kiadásában megjelenő *A moszkvai Rudomino-könyvtár hungarika ex librisei hazai és nemzetközi kontextusban* című kötetet a szerző, Vasné Tóth Kornélia dedikálta a pavilonunknál. 2016-ban két új kiadványt dedikáltak a szerzők, illetve szerkesztők: a 2010 óta folyamatosan megjelenő *Bibliotheca Scientiae et Artis* könyvsorozatunk legújabb tanulmánykötetét (*Hatalmi diskurzusok. A hatalom reprezentációi a tudományokban és a művészetekben*, szerk. Bíró Csilla, Visy Beatrix), valamint az OSZK és a Kossuth Kiadó közös kiadásában megjelent *Ex libris és képkultúra. Modern magyar ex librisek* című kötetét. A 2017. évi Könyvhétre időzített kiadványaink voltak: Gárdonyi Géza *Az egri csillagok I–II.* hasonló kiadása az OSZK és a Pytheas Könyvmanufaktúra közös gondozásában; Kovács Eszter *Iszlámismeret Csehországban a 16–17. század fordulóján* című kötete az OSZK és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem közös kiadásában, amelyet a szerző a standunknál is dedikált; Visy Beatrix *„Nem ahogy ma szokás”. A narráció jegyei, szépirodalmi elbeszélőszervezetek Babits Mihály* Az európai irodalom

története *című művében* címet viselő, az OSZK és a Balassi Kiadó közös kiadásában megjelent kötete, valamint az Arany-évhez kapcsolódóan a *24 karát. Kortárs költők versei Arany János születésének 200. évfordulójára* című, rendhagyó, ám annál sikeresebb vállalkozásunk. Hiánypótló munkaként adtuk ugyanakkor közre a *Magyarország bibliographiája 1712–1860 IX. Pótlások* című kötetünket.

Az Ünnepi Könyvhét júniusi nyitányán, előestéjén osztják ki hagyományosan az előző év legrangosabb kiadványainak ítélte Szép Magyar Könyv díjakat. 2015-ben Miniszterelnöki nagydíjban részesült az OSZK–Osiris Kiadó gondozásában előző évben megjelent *Képpé formált háború* című díszalbumunk; 2016-ban a *Collectors and Collections* című tanulmánykötetünk részesült elismerésben; 2017-ben pedig oklevelet és egyúttal Antall József Emlékdíjat kapott a *Propaganda az I. világháborúban* című bilingvis katalógusunk.

A Budavári Önkormányzattal szoros együttműködésben, ahogyan a korábbi években, az elmúlt három esztendőben is részt vettünk a *Magyar Nyelv és Könyv Ünnepe a Budai Várban* című programsorozaton. Házon belüli programokkal, könyvadásító pavilonnal és színpadi könyvbemutatókkal vártuk az érdeklődőket a hagyományosan szeptember legelső napjaiban tartott rendezvényen. Intézményi programjaink voltak: 2015 szeptemberében ingyenes tárlatvezetést biztosítottunk *A királyi könyvtár – 35 corvina titkai hasonmások, képek, szövegek és filmek tükrében* című kiállításra; 2016-ban a legújabb Magyarországon nyomtatott könyv, Hess András *Chronica Hungarorum* című művének eredeti példányát tekinthették meg az érdeklődők az OSZK főépületében, ahol látogatható volt ugyanakkor a *Zichy megrajzolt hősei* című aktuális kamarakiállításunk is. 2017-ben a *Reformáció 500* emlékévként különleges könyvemlékeinkből: Komjáti Benedek, Sylvester János és Károli Gáspár munkáiból rendezett minitárlatot

tekinthették meg az érdeklődők a kurátorok szakmai vezetésével. Látogatható volt ugyanakkor a „*Más csak levelenként kapja a borostyánt...*” – *Kincsek, kultusz, hatástörténet* című Arany János-kiállításunk, valamint *A magyar hangosfilm plakátjai 1931–1944* című kiállítás és a „*Nincs talán még elfeledve a dal*” című Tompa Mihály bicentenáriumi tárlatunk is.

Színpadi programjaink voltak: 2015 szeptemberében Földesi Ferenc különgyűjteményi igazgató tartott előadást a Corvinákról. 2016-ban *A Budapesti Újságírók Egyesülete 1909-es Almanachja* című hasonmás kiadványunkról beszélgetett Széchenyi Ágnes, az MTA Irodalomtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa a kötet két kísérőtanulmányának szerzőjével, Boka László irodalomtörténésszel, az OSZK tudományos igazgatójával és Szénási Zoltán irodalomtörténésszel. 2017-ben két könyvbemutatót is szerveztünk: egyfelől *A magyar Himnusz képes albuma* című, az Argumentum Kiadóval közös értékes kiadványunkról Boka László az OSZK Kiadó vezetőjeként beszélgetett a kötet szerzőivel, másfelől a *24 karát – Kortárs költők versei Arany János születésének 200. évfordulójára* című válogatáskötetet Visy Beatrix irodalomtörténész, a kötet szerkesztője mutatta be Jász Attila és Bokor Krisztián közreműködésével.

*

Az OSZK munkatársainak jelenléte az éves könyves rendezvényeken minden esetben alkalmat teremtett a Könyvtár iránt érdeklődőkkel való baráti beszélgetésre, információcserére is. A standokat, sátrakat, pavilonokat a Tudományos Titkárság munkatársai rendezték be, és azok felügyeletét is ők látták el a rendezvények napjai alatt.

Budai-Király Tímea
kiadvanytar.at.oszk.hu